

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 17^η του Σεπτεμβρίου 1906 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 213

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Λίγα λόγια για τον κ. Περικλή Γιαννόπουλο.

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑ Γ'ΑΔ. Από τη μπαλάντα της φυλακής του Reading.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΑΝΘΙΑΣ. Θεσσαλικά δηγήματα. — Το λυβακωμένο στίλι.

Γ. ΖΟΥΦΡΕΣ. Μνας αγριάνθρωπος (δηήμα).

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ. Η «Κατοχή» και το «21» (άπαντηση στον κ. Γρ. Σενόπουλο).

Δ. ΦΛΟΤΤΑΣ. Γράμματα από την Κύπρο.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Τάνταλος, Σπ. Ρίγγας, Ν. Λαπαθιώτης, Στ. Καραβίας.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πρόματα (Ο φίλος του Μιχα—Δίβελλος κατά Ψυχάση—Αρθρο Βουργαροφωμάλικης εφημερίδας—Πώς θά σωθῆ ἡ Κρήτη—Ἡ μόμπα του Ράλλη.

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

ΓΙΑ ΤΟΝ κ. ΠΕΡΙΚΛΗ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ

Οδηγημένος από τὰ διαλαλήματα τῶν ἐφημερίδων, με χαρὰ πρόσμεν' ἀνυπόμονη τὸ σάλπισμα σας, τὸ σάλπισμα τοῦ «Νέου Πνεύματος». Ἀλλὰ πόσο βαθιὰ λυπήθηκα, καθὼς πρωτοδιάβασα στὸ «Νέο Ἄστυ» τῆς περασμένης Παρασκευῆς, ἀπὸ τὸ νέο βιβλίον σας, τὸ μέρος ποῦ ἀναφέρεται στὸ μεγάλο μας ζήτημα τὸ γλωσσικὸ, καὶ εἶδα πόσο ἀφιλοσόφητα καὶ μὲ τί τρόπο χοντροειδέστατα μιλάτε γιὰ τὴν Ἰδέα, στὸν ἀχαρακτήριστο χαρακτηρισμὸ ποῦ κάνατε τῶν πρωτοεργατῶν ποῦ ἐξοχα καὶ γενναῖα τὴ μεγαλώσανε καὶ τὴν ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἰδίαν αὐτὴ τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐθνικοφωτιστικὴν τῶν πρωτοεργατῶν ποῦ δὲν μπορῶ παρὰ νὰ τοὺς τιμῶ καὶ νὰ τοὺς θαυμάζω, ἀνεπιφύλαχτα. Ἄν τὸ «Νέο Πνεῦμα» σας μὲ τὸν ἴδιον τρόπο παίρνει καὶ μεταχειρίζεται καὶ τὰλλα μας ἐδῶ λογῆς προβλήματα καὶ ζητήματα θά πρέπη νὰ τοῦ στήσουμε μυρολόγια.

Γιατὶ ἂν ὑπάρχη Νεότης καὶ ἂν ὑπάρχη Πνεῦμα στὰ τόσα γύρω μας γερασμένα καὶ φέφια, μεστωμένο ἀπὸ πνεῦμα καὶ ἀπὸ νεότητα εἶναι τὸ φρόνημα ἐκείνων ποῦ ἤρθατε τώρα νὰ χτυπήσετε ἀπάνω τους χασάπικα, — μὲ συμπαθάτε, — εἰσεῖς ποῦ τόσο εὐγενικιά εἶναι ἡ ὄψη σας, καὶ τόσο φροντισμένα ξέρετε νὰ φέρνεστε.

Δὲ θά λάβατε ποτὲ τὸν κόπον νὰ καθήσετε καὶ νὰ τὰ μελετήσετε τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν. Γιατὶ δὲ θέλω ποτὲ νὰ παραδεχθῶ, πῶς, ἐπειδὴ

τοὺς βρίσκετε καὶ τοὺς δύο ἐμπόδιον δὲν ξέρω πὲ ποῖο πρόγραμμά σας, σὲ ποιὲς θεωρίες σας, καὶ ἀντίθετα μὲ τὸ ρητὸ σας πῶς μοναχὰ ἡ γυμνὴ ἀλήθεια θὰ μᾶς σώσῃ, μᾶς τοὺς πικρυναίξῃ, ἔτσι — ντροπὴ σας εἶναι! — καὶ τοὺς συκοφαντεῖτε ἀσυνείδητα.

Ἐλάττωμα τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς ἀπὸ τὰ οὐσιαστικώτερα εἶταν ὡς τὰ χτῆς ὁ χωρισμὸς τῆς ἐπιστῆς ἠμονικῆς σοφίας ἀπὸ τὴ δημιουργικὴ εὐφυΐα. Ἡ μεθοδικὴ παιδεία ἀπὸ τὴ μὴ μεριά, καὶ ἡ ποιητικὴ φαντασία ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὑπῆρχαν κάθε μιά γιὰ δικὸ τῆς λογαριασμὸ, χωρὶς νὰ ὑποπτεύῃ καὶ ἡ μία τὴ χρησιμότητα καὶ τὴ σημασία τῆς ἄλλης. Ἀπὸ δῶθε δάκκαλοι σοφοὶ καὶ σοφιστικοί, καὶ ἐρευνητικοὶ καὶ πολυγνώστες βιβλιογράφοι, ἀνίκανοὶ ἢ ἀκαταδέχτοι, μπροστὰ στὴ Ζωὴ καὶ στὴν Τέχνη, κκτκφρονώντας ἢ μὴ γνωρίζοντας τὴ δουλειὰ τοῦ ποιητῆ καὶ τοῦ λογοτέχνη. Κι ἀπὸ κεῖ καλοφάνταστοι καὶ ἀίσθαντικοὶ ζωγράφοι τῶν κινήματων τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ κόσμου, ὅμως, κκτκτῶς ὅλα σχεδὸν τὰ περιμένον ἀπὸ τὰ φυσικὰ τους χαρίσματα, ἀκατάρτιστοι, καὶ χωρὶς πλατιά καὶ βεβια νὰ γνωρίζουν ὅ,τι τύχαινε νὰ μάθουν, κι αὐτοὶ κκτκφρονώντας καὶ μὴν ὑποπεύοντες τίποτε ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ὑπομονετικῆς ρυτιδομέτωσης Ἐπιστήμης, ποῦ σκᾶφται, ψάχνει καὶ δὲ ρητορεύει, καὶ δὲ φαντάζει. Τὸ χωρισμὸ αὐτὸ ποῦ καὶ σὲ ἄλλους λαοὺς ὑπάρχει, καὶ ὅπου καὶ ἂν ὑπάρχει, κκτκ κάνει, φάνηκε καὶ τὸν ἔκοψε, ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο ποῦ κκτκλογεῖτε ἀνάξια.

Καὶ μέσα στὸ ἔργο τοῦ ἑνός, καθὼς μέσα στὰ ἔργα τῶν διανοητικῶν ἐκείνων ἀρχηγῶν ποῦ παρουσιάζονται στὰ ἔθνη σὲ φρισμένους ἱστορικοὺς καιροὺς, στὶς ὀρθρινές, πρὸ πολὺ, ὥρες τῶν λαῶν, ἀπὸ τὸ ἄγνωστο ὡς τὸ Μιστράλ, στὸ ἔργο τοῦ ἑνός βρίσκειται ζευγαρωμένος ἀχώριστος ὁ ἐπιστημονικὸς νοῦς καὶ ἡ πλαστικὴ φαντασία, ὁ γλωσσοπλάστης καὶ ὁ ποιητῆς. Κι ἂν ποτε χτυπήσῃ, καθὼς ὠραῖα τὸ ὄνειρεῖστε, ἡ ἀσημένια καμπάνα τῆς Ἀγαγέννησης, μὲ τοὺς πρώτους χτύπους τῆς καμπάνας αὐτῆς θάτυλαληθῆ καὶ τὸ ὄνομα Ἐκείνου.

Ὅσο γιὰ τὸν ἄλλο, δὲν ἔχω πολλὰ νὰ πῶ, γιατί κι ὁ ἴδιος τὰ συχναίνεται τὰ λόγια, ἀφωσιωμένος καθὼς εἶναι, στὴ σιωπηλὴ δουλειᾷ, στὴ θετικὴ ἐνέργεια. Νομίζετε πῶς τὸν ἐξευτελίζετε τινάζοντάς του ἕνα ἐπάγγελμα, ποῦ κι ἂν εἶναι τὸ δικὸ του — δὲ γνωρίζω — μπορεῖ νὰ τοῦ εἶναι τίτλος τιμῆς; Σωστὰ τὸ εἶπεσ ἑσὺ, ἀληθινὰ νῆς, τόσο νῆς ὅσο καὶ στοχαστικὴ Ἐρμώνα, στὸν πρόλογό σου ποῦ, ἐβαλες μπροστὰ στὴ μετάφρασή σου ἀπὸ τὸν «Ἰππόλυτο» τοῦ Εὐριπίδη, στὸν πρόλογο ποῦ μέσα στὶς εἰκοσιτρεῖς τρυ σελίδες θησαυρίζεις καλοζωγραφιστὴ τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, κκτκτῶς τῶ «Νέου Πνεύματος», ὅσο κι ἂν δὲν εἶταν ἄξιες νὰ τὸ ἔχα-

κκτκτῶναι στὰ φύλλα τους οἱ ἐφημερίδες, σωστὰ τὸ εἶπεσ: «Δυὸ — μεῦ φαίνεται — πράματα εἶναι ποῦ θὰ μᾶς σηκώσουν καὶ θὰ μᾶς ἀνοίξουν τὴ μαγεμένη πόρτα τοῦ δικοῦ μας πολιτισμοῦ. Τὸ Ἐμπόριο καὶ ἡ Τέχνη. Οἱ ἔμποροι εἶταν πάντα καὶ τεχνίτες τρανοὶ!» Κι ἂν τοῦ λείπαν ὅλα τὰλλα τοῦ γνωρίσματα μιᾶς κριτικῆς μαζῆ καὶ μιᾶς ἠθικῆς καὶ μιᾶς πατριωτικῆς συνείδησης τολαιρὰ καὶ ἐπίμονα ξετυλιγμένης, ποῦ ξέρει νὰ δουλεύῃ τὴν Ἰδέα καὶ νὰ καταφρονῆ τὴν πρόληψη, με καθὲ του θυσιᾷ, ὅμοια ἀδιάφορος καὶ ἀκαταδέχτος, θάφτανε καὶ μόνη ἡ μετάφρασή του τῆς «Ἰλιάδας» ποῦ τὴ βράβεψε τίς προάλλες μὲ τὸ ζωγράφειο βραβεῖο ὁ «Σύλλογος γιὰ τὴν ἐνθάρρυνση τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων» στὴ Γαλλία, ἔργο ποιητικῆς καὶ στιχοπλαστικῆς ἀξίας τελειωτικῆς, καὶ γιὰ τὴν παιδαγωγικὴ καὶ τὴν πατριωτικὴ του ἀξίαν ἀσύγκριτο, θάφτανε καὶ μόνη ἡ «Ἰλιάδα» του γιὰ νὰ στεφανωθῇ στὴν Ἀθήνα κάτου ἀπὸ τὸν Ἰσκιὸ τῆς Ἀκρόπολης, καθὼς ὁ Πετράρχης μιά φορὰ στὴ Ρώμη.

Ὅχι, κύριε! Τὰ εἶπαμε καὶ πάντα θὰ τὰ λέμε. Ἄν ὑπάρχη ἰδέα ποῦ φύτρωσε μακρὰ πολὺ μακρὰ ἀπὸ τὰ καφενεῖα, μέσα σ' ἕνα καθαρώτατο ἄερα ὑγείας καὶ δυνάμης, καὶ ποῦ ἐξακολουθεῖ καὶ συμπληρώνει μιὰ παραδοσὴ φωτεινῆς μελέτης, εἶναι ἡ ἑλληνικώτατη ἰδέα μας; αὐτὴ, κι ἔς τὴ βρίσκετε ἀσεβέστατα.

Κι ἂν ὑπάρχη ἰδέα ποῦ δείχνει, ὄχι μὲ τῆς ρητορικῆς τὸ ἀεροκοπάνισμα, ἀλλὰ μὲ τὸ φῶς τῆς Ἐπιστήμης τὴν ἐνότητα τῆς Φυλῆς, καὶ ἂν ὑπάρχη ἰδέα ποῦ γι' αὐτὴ τὴν ἐνότητα πολεμᾷ νὰ δουλέψῃ, (ὅσο κι ἂν δὲν τὸ ὑποψιάζεται τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, γραμματισμένων κι ἀγράμματων, ποῦ βάλθηκε νὰ πιστέψῃ, καὶ τὸ πιστεψ' ἐπὶ τέλος, πῶς ἡ φυλὴ κρατιέται μία καὶ ἀκομμάτιστη μέσα στὴν παγοθῆκη τῶν περασμένων καὶ ξεψυχισμένων γλωσσικῶν τύπων) ἡ ἐνωτικὴ σφιχτοταιριάστρα ἰδέα εἶναι καθὼς τὴν ἐνοσοῦμε καὶ τὴν ὑπηρετοῦμ' ἡμεῖς οἱ ἀποκηρυγμένοι ἀπὸ σὰς ὄλους, κκτκ σύμμαχοι τῶν Τούρκων καὶ τῶν Βουλγάρων. Προχτῆς ἀκόμα ἕνας ἀριστοῦχος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου μας, δάσκαλος τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐθνικῆς ἰδέας ἀπόστολος ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη στὴ Μακεδονία, τὴν ἀπελπισίαν τοῦ ἐμπιστευτικὰ τὴν ἔλεγε, — τί λέγω ἐμπιστευτικὰ, — τὴ μεγαλοφρονεῖ τὴν ἀπελπισίαν τοῦ ἀπὸ τὴν ἀνικανότητα τῆς γλώσσας ποῦ τὰ παιδιὰ μας πικραίνονται στὰ σχολεῖα, ἀπὸ τῆς Ἀθῆνας ὡς τῆς Μακεδονίας τὰ σχολεῖα. Τὴ γλώσσα αὐτὴ, Θεέ μου! ποῦ δὲν ἔχει κανένα πραχτικὸ ἀποτέλεσμα, ποῦ μὲ τόσους κόπους τὴ φροτῶνε στὰ παιδιὰ ὁ δάσκαλος, καὶ ποῦ τίποτε δὲ χρησιμεύει στὴ ζωὴ; Πῶς νὰ γίνῃ μ' αὐτὴ τὴ γλώσσα Ἑλληνοφώνος ὁ βουλγαροφώνος Ἑλληνομακ-